

På väg mot en strategi för idrott för personer med funktionsnedsättning i Sverige

Johan Strid/Gunilla Bernhardsson

Stockholm, 20140516

Handikappidrott

- ▶ "Idrotten vill" föreskriver idrott för alla
- ▶ Idrott för personer med funktionsnedsättning bedrivs av många olika idrottsförbund
- ▶ Vem har helhetsbilden över idrott för personer med funktionsnedsättning?
- ▶ Vem vet vilka personer med funktionsnedsättning som får erbjudande om att idrotta?
- ▶ Vem äger egentligen frågan?
- ▶ **Behövs en gemensam vision – Vi i SHIF/SPK ska sitta i förarsätet!**

Inkludering?

► Är ett strategiskt vägval

FM 2013:

1. "att en **arbetsgrupp** tillsätts för att utreda hur SHIF/SPK ska arbeta proaktivt med frågan om samarbete med andra SF"
2. Antog ett **uttalande** "Sluta med särlösningar – inkludera handikappidrotten"
 - *"Nu vill vi öppna för en dialog om hur Specialidrottsförbunden kan ta över idrotter från Svenska Handikappidrottsförbundet och Sveriges Paralympiska kommitté eller själva bygga upp verksamheten från grunden. Vi vill också inleda ett mer praktiskt arbete lokalt och regionalt. Det är ju ute i våra föreningar som den verkliga inkluderingen måste ske."*

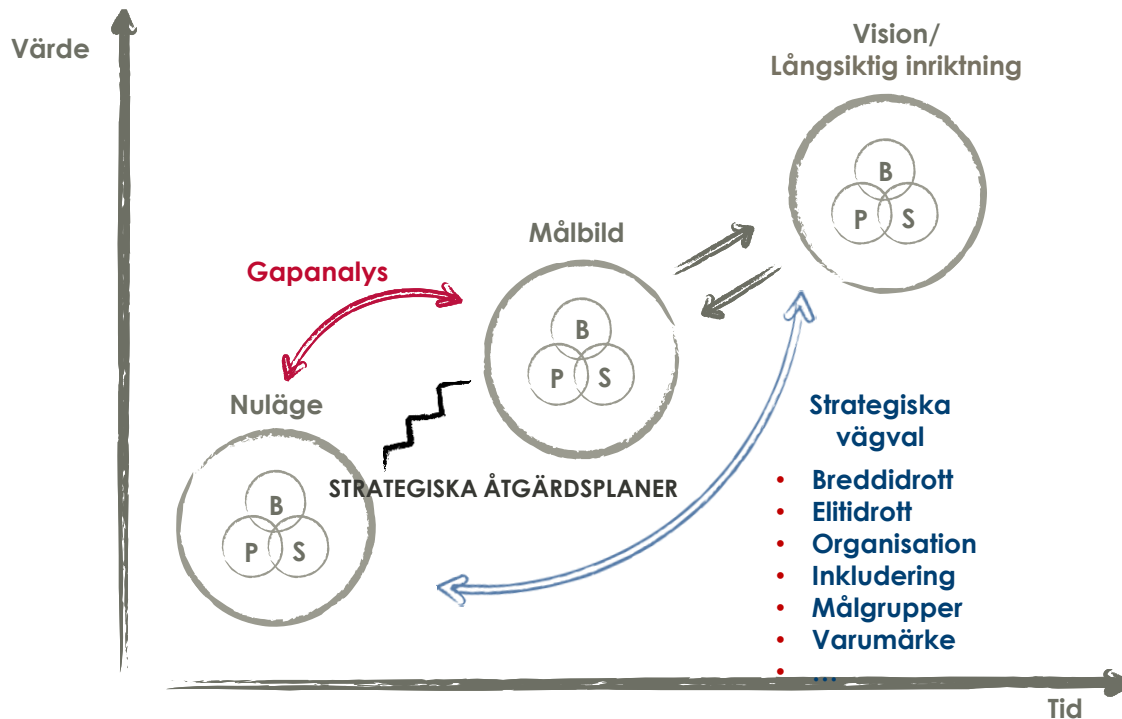
► Kartläggning

► Ansökan till Arvsfonden

En strategi för idrott för personer med funktionsnedsättning

Vision (preliminär)

Alla personer i våra målgrupper har rätt att, utifrån sina egna förutsättningar, få prova på idrott och utöva den idrott de vill!

1. Framtiden är ledstjärnan för utvecklingen av vision/inriktning
2. Ärlig analys av nuläget i förhållande till visionen/inriktningen
3. Strategiska vägval
4. En målbild som driver mot visionen och bevisar kraften
5. Gapanalys och operativa planer som driver mot målbilden

Visionen

Anger en tuff ambition!

Här klargör vi att det är de målgrupper vi arbetar med som vi riktar oss till!

Pekar på vår åsikt att personer med funktionsnedsättning ska ha rätt till idrott och aktiv fritid!

"Alla personer i våra målgrupper har rätt att, utifrån sina egna förutsättningar, få prova på idrott och utöva den idrott de vill!"

Vi jobbar med idrott!

Alla ska ses som individer!

Idrottsrörelsens åtagande –
Alla ska få prova på idrott!

Idrottsrörelsens åtagande –
att försöka möta varje individs önskemål om att få utöva sin idrott!

Visionen

Anger en tuff ambition!

Här klargör vi att det är de målgrupper vi arbetar med som vi riktar oss till!

Pekar på vår åsikt att personer med funktionsnedsättning ska ha rätt till idrott och aktiv fritid!

”Alla personer i våra målgrupper har rätt att, utifrån sina egna förutsättningar, få prova på idrott och utöva den idrott de vill!”

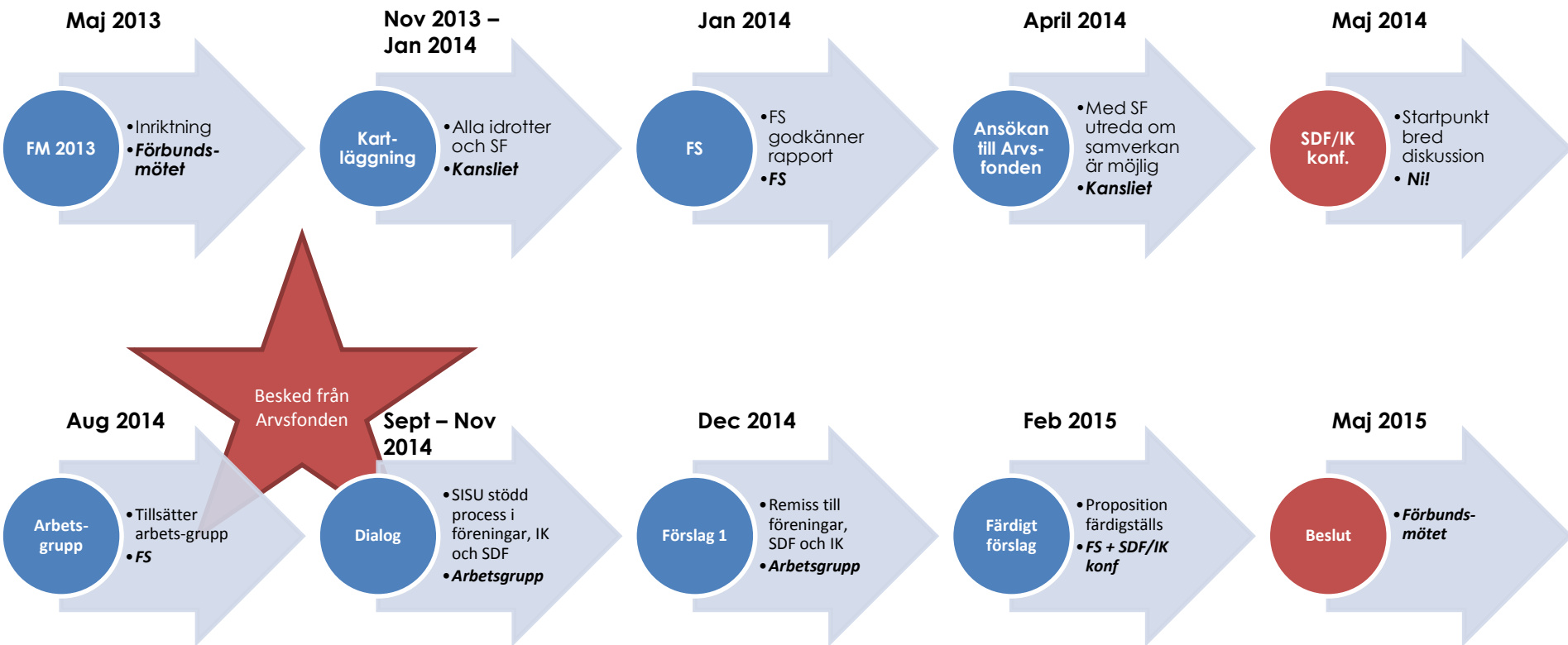
Vi jobbar med idrott!

Alla ska ses som individer!

Idrottsrörelsens åtagande –
Alla ska få prova på idrott!

Idrottsrörelsens åtagande –
att försöka möta varje
individs önskemål om att få
utöva sin idrott!

Dialog och påverkan

Arbetsgrupp

- FS
- SDF
- IK
- RF
- SF
- Förening

Arbetsgrupp

- Leder processen
- Arbetar helt öppet
- Tar fram förslag till FS
- Stöds av GS och SISU

SDF/IK konferens

- Beslutskonferens
- FS deltar i diskussioner
- FS beslutar utifrån mötets förslag

Resultat

Gemensam delad och förankrad

- ▶ Vision
- ▶ Delmål
- ▶ Handlingsplaner

Inkludering – Vad händer egentligen i Norge?

ÖVERGRIPANDE HANDLINGSPLAN

– Lärdomar från Norges Idrottsförbund

Norges Idrottsförbund (NIF) och integrering

- År 1997 påbörjades processen för att integrera handikappidrotten i Norge. Norges Funksjonshemmedes Idrettsforbund (NFI) hade uppdraget att driva integreringsprocessen som skulle landa i att de 54 specialidrottsförbunden under NIF skulle ta ansvaret också för idrott för personer med funktionsnedsättning.
- I december 2007 var projektet i hamn och NFI avvecklades.
- Inom NIF finns enheten för idrott för personer med funktionsnedsättningar som idag arbetar med att ge stöd och hjälp till specialidrottsförbunden i frågor som rör handikappidrotten.
- Syftet med integreringen var framförallt att kunna erbjuda ett större idrottsutbud och bättre valmöjligheter för personer med funktionsnedsättningar.

ÖVERGRIPANDE HANDLINGSPLAN

– Lärdomar från Norges Idrottsförbund

Viktiga lärdomar från Norges Idrottsförbund

- Skapa medvetet ansvar hos specialidrottsförbunden
- Sätt fokus på att personer med funktionsnedsättningar är en naturlig del av idrotten
- Ha inte en övertro på att alla kan integreras till fullo
- Låt det ta tid och ta idrott för idrott distrikt för distrikt
- Glöm inte breddidrottarna
- Tvinga inte in idrotter i förbund där de inte har någon naturlig tillhörighet
- Framgångsrik inkludering kräver kontinuerlig och långsiktig kvalitetssäkring samt uppföljning
- Gemensam elitsatsning av olympier och paralympier är framgångsrikt (Olympiatoppen)
- Fokusera på rekrytering

Inkluderingsprojektet Kartläggningen

PROJEKTBEKRIVNING

– Målbild

Inkluderingsprojektets målbild

- Med bakgrund av förbundsmötesbeslutet syftar detta inkluderingsprojekt till att kartlägga nuläge avseende samverkan och inkludering för SHIF/SPKs 18 idrotter samt undersöka förutsättningarna för en framtida inkludering.
- Utifrån kartläggning och identifierade förutsättningar har sedan handlingsplaner för samverkan och framtida inkludering skapats för respektive idrott.

ÖVERGRIPANDE KARTLÄGGNING

– Lista på mottagande specialidrottsförbund

Idrott	Specialidrottsförbund
Alpint	Skidförbundet
Boccia	Bouleförbundet
Bordtennis	Bordtennisförbundet
Elhockey	Innebandyförbundet
Fotboll	Fotbollförbundet
Friidrott	Friidrottsförbundet
Goalball	Inget tillämpligt SF
Innebandy	Innebandyförbundet
Judo	Judoförbundet
Kätkhockey	Ishockeyförbundet
Längd	Skidförbundet
Mattcurling	Curlingförbundet
Rullstolsdans	Danssportförbundet
Rullstolsrugby	Rugbyförbundet
Showdown	Inget tillämpligt SF
Simning	Simförbundet
Skidskytte	Skidskytteförbundet (Skidförbundet)
Sportskytte	Skyttesportsförbundet

Utgångspunkter

1. Långsiktighet (minst 5 – 10 år) i åtagande hos mottagande SF
2. Klargjorda kort- och långsiktiga ekonomiska förutsättningar för mottagande SF
3. Tydlig utvärderings- och uppföljningsstruktur kopplad till RFs bidragsfördelning för kvalitet och kvantitet i idrott för personer med funktionsnedsättning
4. Väl fungerande lösning för idrotter som inte har naturligt mottagande SF (showdown, goalball, elhockey, mattcurling, boccia)
5. Förmåga att möta teknik- och social utveckling genom uppmuntran till nya idrotter för personer med funktionsnedsättning (tex elhockey och race running)
6. **Inkludering genomförs endast efter en noggrann och genomgripande analys tillsammans med mottagande SF och berörd idrottskommitté inom SHIF, efter beslut på förbundsmötet.**

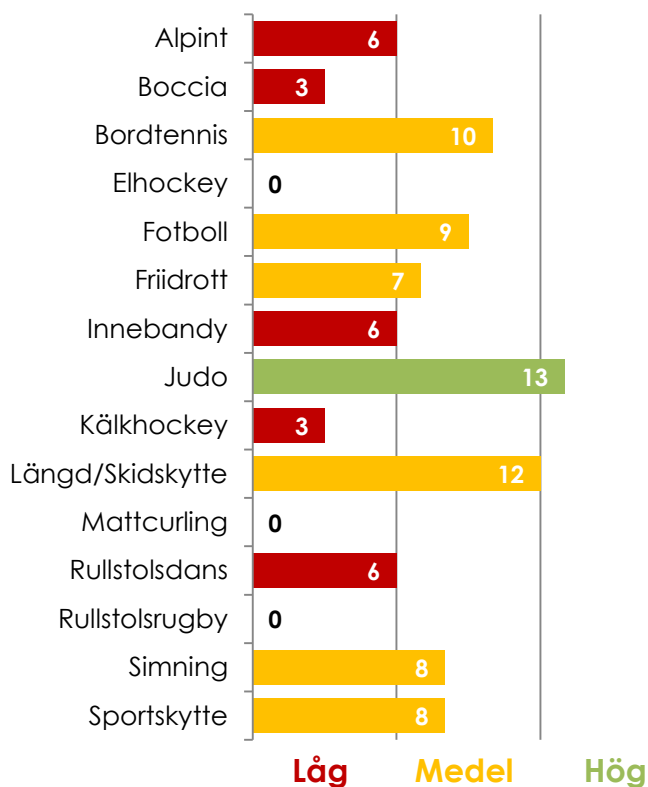
KRITISKA FRAMGÅNGSFAKTORER FÖR INKLUDERING

- Hög nivå av engagemang från RF och SF
- Tydlig ekonomisk plan för alla parter
- Kunskap, kompetens på alla nivåer – i föreningen, SDF och SF
- Tjänstemän med tjänste-/ansvarsområde kring funktionsnedsättningar
- Samarrangemang mellan SHIF/SPK och SF som ett första steg mot inkludering
- Synlighet – i media, för sponsorer, för allmänheten och inom SF
- Nationell uppföljning och kvalitetssäkring
- Tydliga krav på alla delar av organisationen
- Högt fokus på rekrytering
- Utbildning kring funktionsnedsättningar som en naturlig del inom tränar- och domarutbildningar
- Nära och bra koppling mellan bredd och elit
- Nära samarbete mellan RF/SISU distrikt och SHIF/SPKs distrikt

ÖVERGRIPANDE KARTLÄGGNING

– Hur inkluderad är idrotten?

Inkluderingsnivå för respektive idrott*

Frågeställningar för att kartlägga inkluderingsnivå:

1. Har idrotterna liknande regelverk?
2. Är idrotterna lika med avseende på utrustning/hjälpmedel?
3. Är SHIF/SPKs idrottare medlemmar i föreningar som tar emot både personer med funktionsnedsättningar och personer utan funktionsnedsättningar?
4. Vilken samverkan finns avseende rekrytering?
5. Vilken samverkan finns avseende träning?
6. Vilken samverkan finns avseende tävling?
7. Vilken samverkan finns avseende landslag och/lag Paralympics?
8. Finns det utbildning inom ämnet funktionsnedsättningar i tränarutbildningen?
9. Vilket engagemang finns idag gällande funktionsnedsättningar hos föreningar som har medlemmar med och utan funktionsnedsättningar?

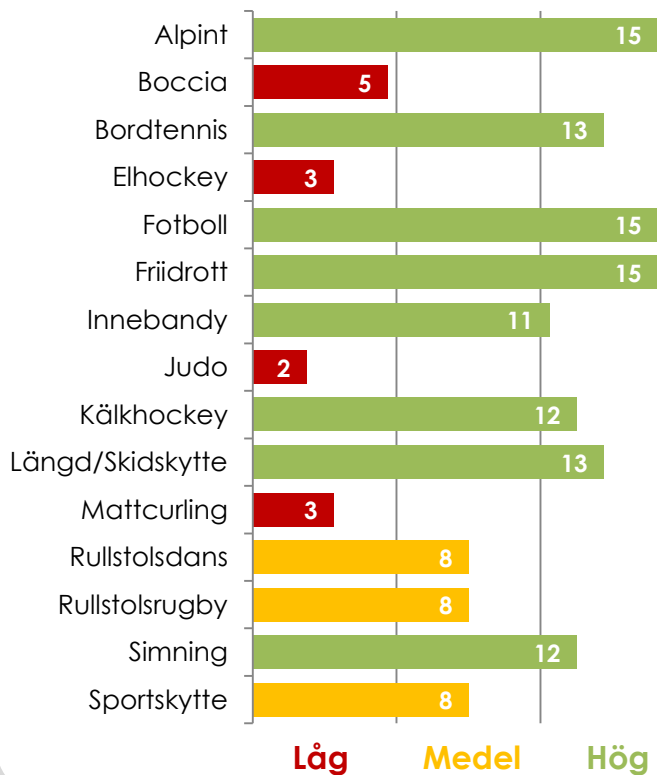
Varje fråga har värderats utifrån skalan 0-2. Där 0=låg nivå, 1=medel nivå och 2=hög nivå. Värdet för samtliga frågor har sedan summerats för respektive idrott och resulterar i en slutlig inkluderingsnivå. (Max=18)

*Goalball och Showdown finns inte med i diagramet eftersom det inte finns något tillämpligt SF där de kan inkluderas.

ÖVERGRIPANDE KARTLÄGGNING

– Tänkbara positiva effekter med inkludering

Summan av positiva effekter för respektive idrott*

Frågeställningar för att kartlägga tänkbara positiva effekter:

1. Ökad känsla av delaktighet och tillhörighet inom specialidrotten
2. Förbättrad och effektiviserad administration (klassificering, licensiering, tävlingsanmälan, tävlingar/seriespel)
3. Ökad specialidrottskompetens (tränare, ledare, idrottare)
4. Ökad samverkan avseende träning
5. Ökad samverkan avseende tävling
6. Förbättrad rekrytering
7. Utveckling hos idrottarna
8. Utveckling hos tränarna

Varje positiv effekt har värderats utifrån skalan 0-2. Där 0=låg nivå, 1=medel nivå och 2=hög nivå. Värdet för samtliga positiva effekter har sedan summerats för att beräkna fram hur stora totala positiva effekter en inkludering bedöms bidra till för respektive idrott. (Max=16)

*Goalball och Showdown finns inte med i diagramet eftersom det inte finns något tillämpligt SF där de kan inkluderas.

ÖVERGRIPANDE KARTLÄGGNING

– Tänkbara positiva effekter med inkludering

Ranking positiva effekter

Totalsumma*

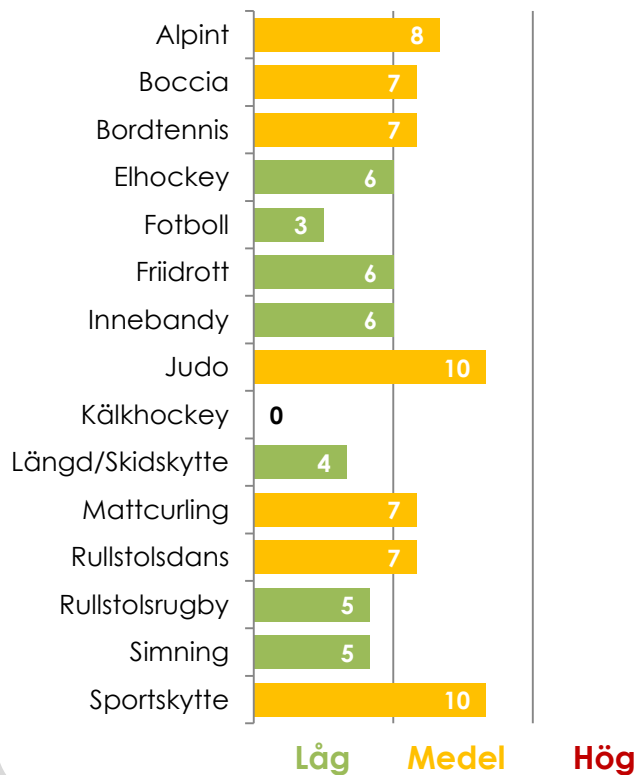
1. Ökad specialidrottskompetens (tränare, ledare, idrottare)	23
2. Utveckling hos idrottarna	21
3. Utveckling hos tränarna	21
4. Ökad samverkan avseende tävling	20
5. Ökad samverkan avseende träning	17
6. Ökad känsla av delaktighet och tillhörighet inom specialidrotten	16
7. Förbättrad rekrytering	15
8. Förbättrad och effektiviserad administration	10

**Avser totalsumman av samtliga SHIF/SPK--
idrotters värdering för respektive positiv effekt.*

ÖVERGRIPANDE KARTLÄGGNING

– Tänkbara negativa effekter med inkludering

Summan av negativa effekter för respektive idrott*

Frågeställningar för att kartlägga tänkbara negativa effekter:

1. Idrottarna blir nedprioriterade
2. Förlorad funktionsnedsättningskompetens
3. Brist på ledare och tränare som vill/kan/vågar träna personer med funktionsnedsättningar
4. Ekonomiska resurser i form av sponsorskap förloras
5. Ekonomiska resurser i form av RF-stöd förloras
6. Försämrade rekrytering
7. Brist på tillgänglighet i lokaler och anläggningar
8. Brist på hjälpmedel/utrustning för personer med funktionsnedsättningar
9. Svårigheter att få regler godkända i olika instanser

Varje negativ effekt har värderats utifrån skalan 0-2. Där 0=låg nivå, 1=medel nivå och 2=hög nivå. Värdet för samtliga negativa effekter har sedan summerats för att beräkna fram hur stora totala negativa effekter en inkludering bedöms bidra till för respektive idrott. (Max=18)

*Goalball och Showdown finns inte med i diagramet eftersom det inte finns något tillämpligt SF där de kan inkluderas.

ÖVERGRIPANDE KARTLÄGGNING

– Tänkbara negativa effekter med inkludering

Ranking negativa effekter

Totalsumma*

1. Idrottarna blir nedprioriterade	25
2. Ekonomiska resurser i form av RF-stöd förloras	25
3. Förlorad funktionsnedsättningskompetens	23
4. Försämrade rekrytering	8
5. Brist på tillgänglighet i lokaler och anläggningar	4
6. Ekonomiska resurser i form av sponsorskap förloras	3
7. Brist på ledare och tränare som vill/kan/vågar träna personer med funktionsnedsättningar	2
8. Svårigheter att få regler godkända i olika instanser	1
9. Brist på hjälpmedel/utrustning för personer med funktionsnedsättningar	0

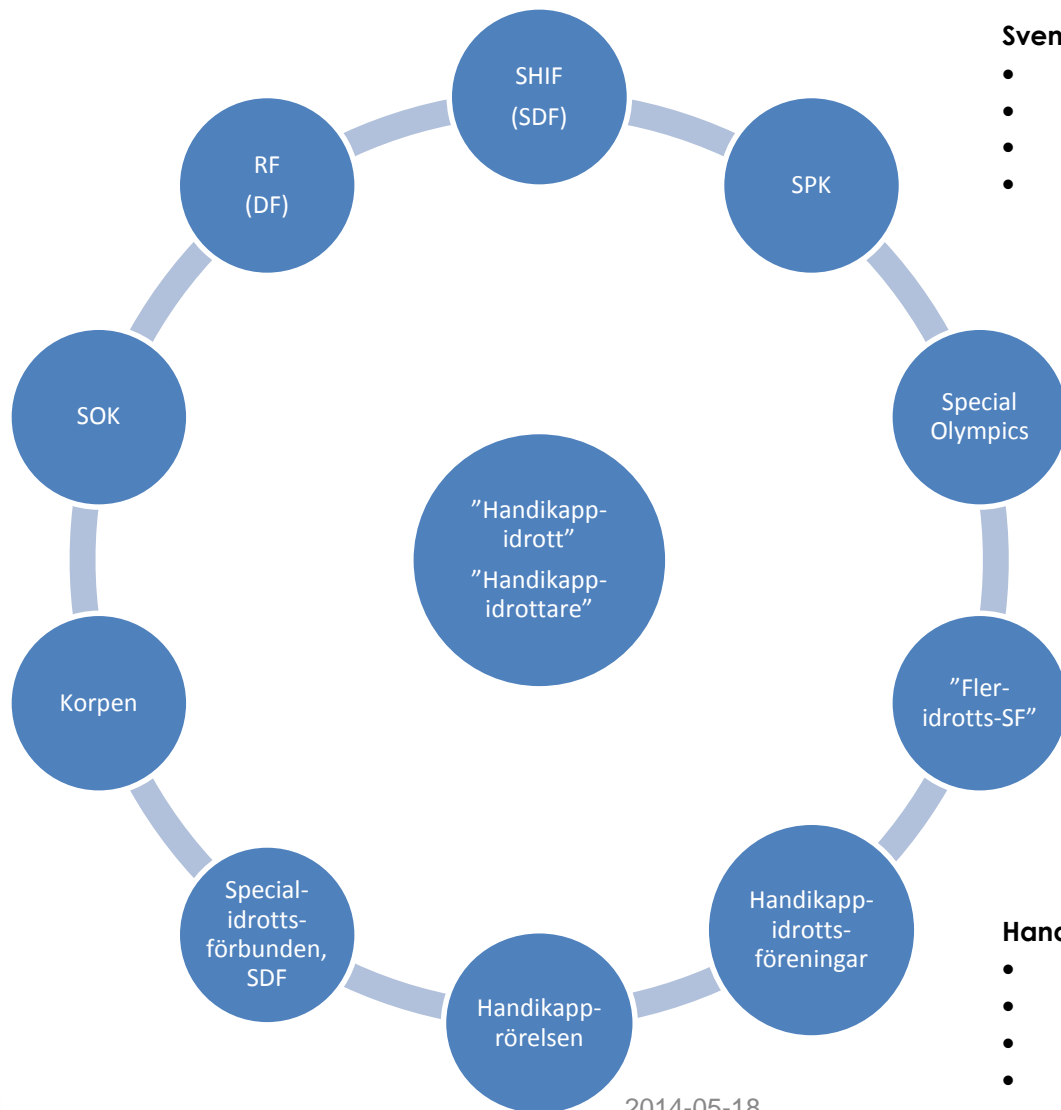
**Avser totalsumman av samtliga SHIF/SPK-idrotters värdering för respektive positiv effekt.*

Översikt – Status per idrott

Idrott	Specialidrotts- förbund	Nivå inkludering nuläge	Nivå positiva effekter	Nivå negativa effekter	Förslag målbild kort sikt 2014-2018	Förslag målbild lång sikt 2018-2024
Alpint	Skidförb.	Låg	Hög	Medel	Inkluderad	Inkluderad
Bordtennis	Bordtennisförb.	Medel	Hög	Medel	Inkluderad	Inkluderad
Fotboll	Fotbollförb.	Medel	Hög	Låg	Inkluderad	Inkluderad
Innebandy	Innebandyförb.	Låg	Hög	Låg	Inkluderad	Inkluderad
Längd	Skidförb.	Medel	Hög	Låg	Inkluderad	Inkluderad
Fröidrott	Fröidrottsförb.	Medel	Hög	Låg	Samverkan	Inkluderad
Mattcurling	Curlingförb.	Låg	Låg	Medel	Samverkan	Ej fastställd
Rullstolsdans	Danssportförb.	Låg	Medel	Medel	Samverkan	Inkluderad
Simning	Simförb.	Medel	Hög	Låg	Samverkan	Inkluderad
Sportskytte	Skyttesportsförb.	Medel	Medel	Medel	Samverkan	Inkluderad
Boccia	Bouleförb.	Låg	Låg	Medel	Ej inkluderad	Ej inkluderad
Goalball	Inget tillämp. SF	-	-	-	Ej inkluderad	Ej inkluderad
Showdown	Inget tillämp. SF	-	-	-	Ej inkluderad	Ej inkluderad
Elhockey	Innebandyförb.	Låg	Låg	Låg	Ej fastställd	Ej fastställd
Judo	Judoförb.	Hög	Låg	Medel	Ej fastställd	Ej fastställd
Kärlhockey	Ishockeyförb.	Låg	Hög	Låg	Ej fastställd	Ej fastställd
Rullstolsrugby	Rugbyförb.	Låg	Medel	Låg	Ej fastställd	Ej fastställd
Skidskytte	Skidskytteförb.	Medel	Hög	Låg	Ej fastställd	Ej fastställd

Framtiden?

"Karta" över "handikappidrotten"

Svenska Handikappidrottsförbundet

- Stort SHIF – några färre idrotter
- Litet SHIF – mycket färre idrotter
- Inget SHIF – upplöst
- Intresse SHIF - paraply för HIF (inga egna idrotter)

Sveriges Paralympiska Kommité

- en egen organisation
- en del av RF
- en del av SOK
- en del av ett SHIF av något slag

Special Olympics

- Ett eget SF erkänt av RF
- En egen organisation utanför RF-familjen
- En del av RF
- En del av ett SHIF av något slag

Fleridrotts- SF

- Minimal administration – fördela medel
- Inkubator – fördela medel, ge stöd, utveckla
- Samma som "litet SHIF"

Handikappidrottsföreningar

- Vid "Stort SHIF" som idag
- Vid "Litet SHIF" kvarstår de HIF som har kvarstående idrotter
- Vid upplöst SHIF går HIF med i berörda SF
- Vid "Intresse SHIF" kvarstår HIF, direkt medlemskap i SF
- HIF går upp i IF på orten där man verkar

"Karta" över handikappidrotten

Riksidrottsförbundet

- Samma som idag – genom SHIF
- Kunskap samlas i en enhet inom RF
- Pengar fördelas av RF i separat budgetlinje
- ...

Sveriges Olympiska Komité

- Integrerar SPK
- Har ett nära avtalsbundet samarbete med SPK
- Har få relationer till SPK
- ...

Korpen

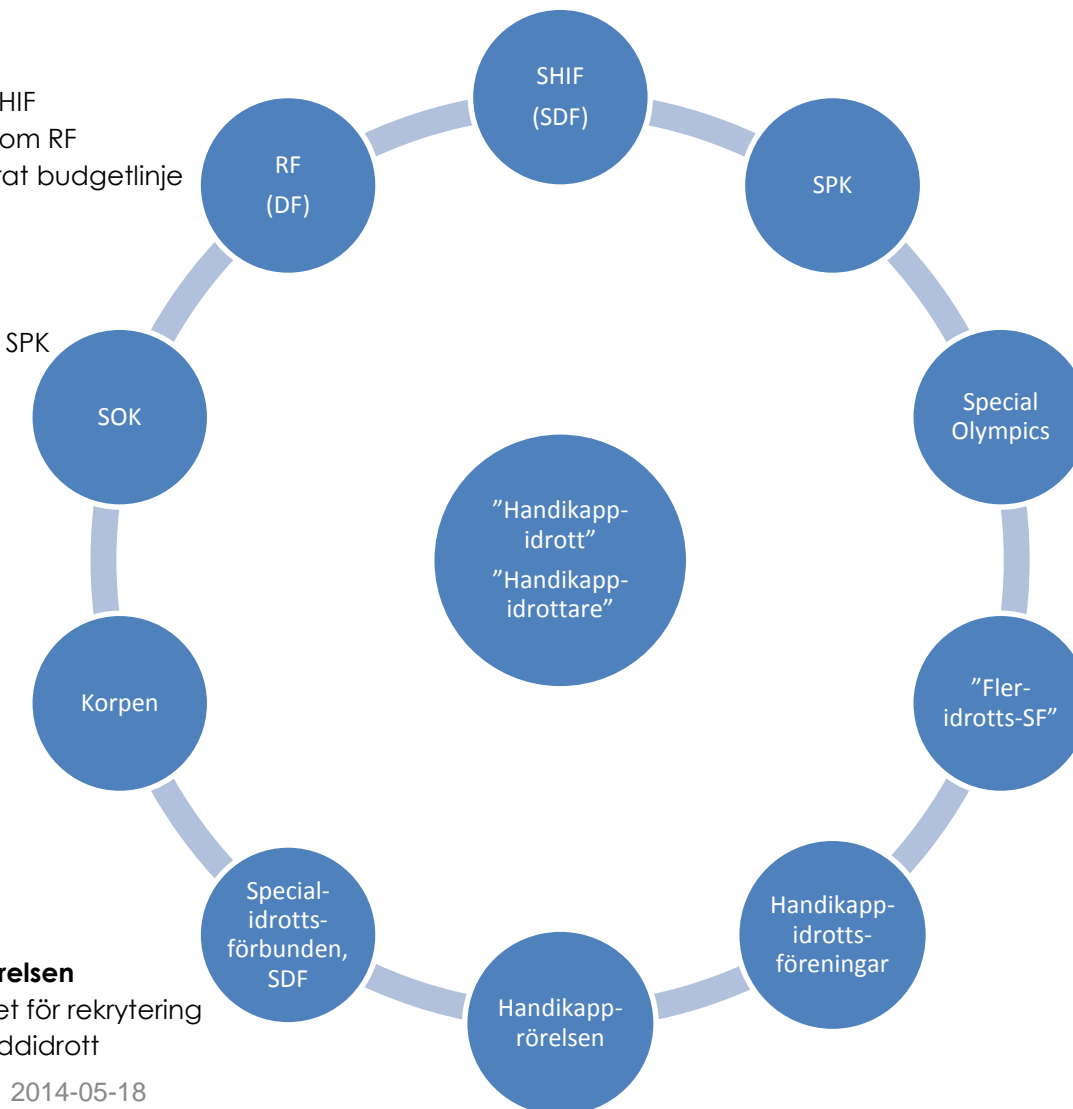
- Motionsidrott
- Handikappidrottsföreningar
- ...

Specialidrottsförbund

- Uttalad roll i att driva och utveckla handikappidrott
- De som vill driver handikappidrott
- ...

Handikapprörelsen

- Möjlighet för rekrytering
- Viss breddidrott
- ...

Grupparbete

- ▶ Hur säkerställer vi att processen involverar de som ska involveras?
- ▶ Farhågor och möjligheter i processen?
- ▶ Utifrån kartan – Vad finns det för kritiska frågor kring inkludering som vi måste svara på i processen?